

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ІПФ НАН України

_____ **Олександр ЛЕБЕДЬ**

“23” вересня 2025 р.

ПОРЯДОК

допуску здобувачів освіти до роботи на науково-дослідному обладнанні
в Інституті прикладної фізики Національної академії наук України

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає організаційні та процедурні засади допуску працівників та здобувачів освіти до роботи на науково-дослідному обладнанні Інституту прикладної фізики Національної академії наук України (далі – Інститут).

1.2. Порядок розроблено відповідно до:

- Закону України «Про охорону праці»;
- наказу МОЗ України від 08.09.2025 р. за № 1393 «Про організацію та проведення обов’язкових медичних оглядів працівників певних категорій»;
- Основних санітарних правил забезпечення радіаційної безпеки України (ОСПУ-2005);
- Норм радіаційної безпеки України (НРБУ-97);
- інших чинних нормативно-правових актів;
- Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом директора Інституту від 15.02.2016 № 22.

1.3. Метою цього Порядку є забезпечення безпечних умов виконання наукових досліджень, запобігання виробничому травматизму та професійним

захворюванням, а також дотримання вимог законодавства у сфері охорони праці та радіаційної безпеки.

2. Організація роботи з охорони праці

2.1. Відповідно до статті 15 Закону України «Про охорону праці» в Інституті функціонує служба охорони праці (у статусі відділу), яка забезпечує організацію та контроль за дотриманням вимог охорони праці.

2.2. Відповідно до статті 18 Закону України «Про охорону праці» та наказу директора Інституту від 15.02.2016 № 22 навчання і перевірка знань з питань охорони праці є обов'язковими для всіх працівників Інституту, а також для аспірантів, слухачів і студентів під час трудового та професійного навчання.

2.3. Фінансування заходів з навчання, інструктажів, перевірки знань та медичних оглядів здійснюється за рахунок Інституту.

3. Порядок проходження інструктажів

3.1. До початку роботи на науково-дослідному обладнанні здобувачі освіти проходять:

- вступний інструктаж з охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

3.2. Первинний інструктаж проводиться безпосереднім керівником робіт (науковим керівником або керівником структурного підрозділу) з урахуванням специфіки обладнання, технологічного процесу та потенційних ризиків.

3.3. Повторний інструктаж проводиться не рідше одного разу на шість місяців в залежності від специфіки виконуваних робіт.

3.4. В Інституті розробляються та затверджуються наказами директора інструкції з охорони праці для кожної науково-дослідної установки. Ознайомлення здобувачів з відповідними інструкціями здійснюється під особистий підпис.

4. Допуск до робіт з підвищеною небезпекою

4.1. Здобувачі освіти, які залучаються до виконання робіт з підвищеною небезпекою, у тому числі до робіт з джерелами іонізуючого випромінювання (ДІВ), проходять спеціальне навчання та перевірку знань.

4.2. Вимоги до здобувачів освіти, які можуть працювати в умовах дії іонізуючого випромінювання, прирівняні до вимог до співробітників Інституту, що відносяться до персоналу категорії «А» згідно наказу МОЗ України від 08.09.2025 р. за № 1393.

4.3. Допуск до робіт з ДІВ здійснюється за умови:

- проходження щорічного спеціалізованого медичного огляду;
- отримання позитивного висновку медичної комісії;
- проходження навчання з радіаційної безпеки за затвердженою програмою;
- успішного складання перевірки знань нормативно-правових актів у сфері радіаційної безпеки.

4.4. Здобувачі освіти допуск до робіт з ДІВ отримують на підставі окремого наказу директора Інституту.

5. Перевірка знань та оформлення допуску

5.1. Перевірка знань із загальних питань охорони праці здійснюється постійно діючою екзаменаційною комісією, створеною наказом директора Інституту від 03.07.2023 р. за № 90.

5.2. Перевірка знань з радіаційної безпеки здійснюється постійно діючою екзаменаційною комісією, створеною наказом директора Інституту від 12.09.2024 р. за № 122.

5.3. Перевірка знань із електробезпеки відповідно до «Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів» здійснюється постійно діючою екзаменаційною комісією, створеною наказом директора Інституту від 14.09.2021 р. за № 123.

5.4. Склад комісії формується з числа працівників, які пройшли відповідне навчання у ліцензованій організації та мають підтвердні документи встановленого зразка.

5.5. За результатами успішного складання заліку приймається рішення про допуск здобувача освіти до роботи на відповідному науково-дослідному обладнанні.

5.6. Факт допуску фіксується у відповідній документації (журналах інструктажів, протоколах перевірки знань, наказах або розпорядженнях по підрозділу).

6. Контроль та відповідальність

6.1. Контроль за виконанням вимог цього Порядку покладається на:

- службу охорони праці Інституту;
- відповідального за радіаційну безпеку в Інституті;
- керівників структурних підрозділів;
- безпосередніх керівників робіт.

6.2. Особи, винні у порушенні вимог цього Порядку, несуть відповідальність відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних актів Інституту.

Розробив:

Заступник директора з науково-технічної роботи,
відповідальний за радіаційну безпеку

_____ /Валентин ХОМЕНКО/

Погоджено:

Вчений секретар

_____ /Олексій ВОРОШИЛО/

ДОДАТОК 1

Алгоритм допуску здобувача освіти до роботи на науково-дослідному обладнанні

I. Загальна процедура допуску (для всіх здобувачів)

Крок 1. Зарахування здобувача освіти до Інституту або допуск до виконання наукових досліджень у межах освітньо-наукової програми.

Крок 2. Проходження вступного інструктажу з охорони праці → Реєстрація у журналі вступного інструктажу.

Крок 3. Ознайомлення з:

- Положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (наказ директора від 15.02.2016 № 22);
- чинними інструкціями з охорони праці відповідно до профілю діяльності.

Крок 4. Проходження первинного інструктажу на робочому місці (проводиться безпосереднім керівником робіт / науковим керівником). → Фіксація у журналі інструктажів на робочому місці.

Крок 5. Перевірка засвоєння вимог безпеки (усне опитування / тестування керівником робіт).

Крок 6. Прийняття рішення керівником робіт про можливість допуску до самостійної роботи на обладнанні.

Результат:

Здобувач допускається до роботи на відповідному науково-дослідному обладнанні.

II. Додаткова процедура для робіт з підвищеною небезпекою

(зокрема з джерелами іонізуючого випромінювання — ДІВ)

Крок 1. Визначення характеру робіт → Встановлення, що здобувач залучається до робіт, які відносяться до категорії робіт підвищеної небезпеки (персонал категорії «А»).

Крок 2. Проходження щорічного спеціалізованого медичного огляду → Отримання позитивного висновку медичної комісії.

Крок 3. Проходження спеціального навчання з радіаційної безпеки (за затвердженою програмою відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів).

Крок 4. Вивчення нормативної бази, зокрема:

- законодавства України у сфері охорони праці та використання ядерної енергії;
- ОСПУ-2005;
- НРБУ-97.

Крок 5. Складання заліку з перевірки знань → Перевірка здійснюється постійно діючою екзаменаційною комісією, створеною наказом директора Інституту від 12.09.2024 р. за № 122.

Крок 6. Оформлення протоколу перевірки знань.

Крок 7. Прийняття рішення про допуск до роботи з ДІВ.

Результат:

За умови успішного проходження всіх етапів здобувач отримує допуск до виконання робіт на обладнанні, що містить джерела іонізуючого випромінювання (наказ директора Інституту).

III. Періодичність та підтримання допуску

- Повторний інструктаж — не рідше одного разу на 6 місяців (в залежності від специфіки виконуваних робіт).
- Медичний огляд (для персоналу категорії «А») — щорічно.
- Позачергова перевірка знань — у разі змін умов роботи, введення нового обладнання або нормативних вимог.

IV. Контроль виконання алгоритму

Контроль за дотриманням алгоритму допуску здійснюють:

- служба охорони праці Інституту;
- відповідальний за радіаційну безпеку;
- керівники структурних підрозділів;
- безпосередні керівники робіт.